

UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN
STABSENHETEN

MARGARETA LÖVNE, TFN 508 33 746
MARIANNE ODELROS, TFN 508 33 910

SID 1 (23)
2007-01-31
DNR 07-431/417

BETYGSUTVECKLING OCH AVBROTT INOM KOMVUX

- en utredning om måluppfyllelsen inom komvux 2004 och 2005 inom den kommunala vuxenutbildningen i Stockholm

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Bakgrund	3
Bakgrund till utredningen	3
Hittills redovisade resultat	3
Frågeställningar	5
Utredningens upplägg och innehåll	6
Historik	6
Tillbakablick på utvecklingen i Stockholm	8
Utredningens resultat	10
Målgruppen som söker till komvux idag?	10
Bedömaröverensstämmelse mellan egen och extern verksamhet	11
Avbrott	12
Testverksamhet	13
Kortare kursers inverkan på betygen	14
Distansutbildningars inverkan på betygen	15
Språksvårigheter – studerande med utländsk bakgrund	16
Försök med nya former av yrkesutbildning för vuxna	17
Rekryteringsbidragets inverkan	17
Studieekonomins betydelse	18
Betalningssystemets betydelse	19
Sammanfattande slutsats	20
Konsekvensanalys och förslag	21

Bakgrund

BAKGRUND TILL UTREDNINGEN

I stadens kvalitetsredovisningar för 2004 och 2005 har konstaterats att andelen icke godkända inom komvux har ökat både på grundläggande- och gymnasial nivå. Såväl förvaltningen som staden har förordat att en genomlysning och analys borde göras för att minska den andelen. Jämfört med riket ligger Stockholm mycket högt. År 2002 genomfördes en upphandling av komvux. I samband med den gjordes vissa förändringar och skärpningar bland annat så till vida att betalning sker efter utförda prestationer. Prestationerna baseras på antal satta betyg. Samma betalningsprincip gäller för all komvux oavsett egen eller extern regi. Motivet var att anordnarna skulle ha en morot att försöka få så många som möjligt att ta betyg (till skillnad från när man baserar betalningen på närvaro).

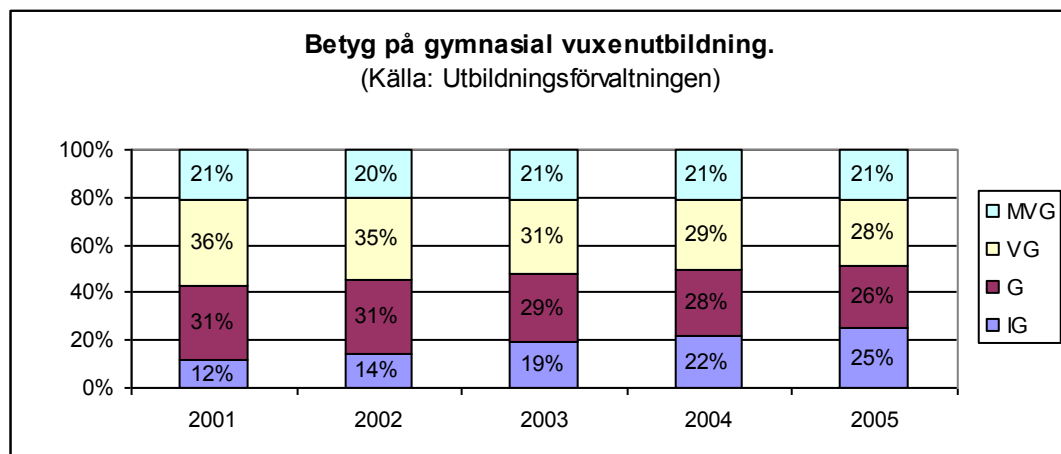
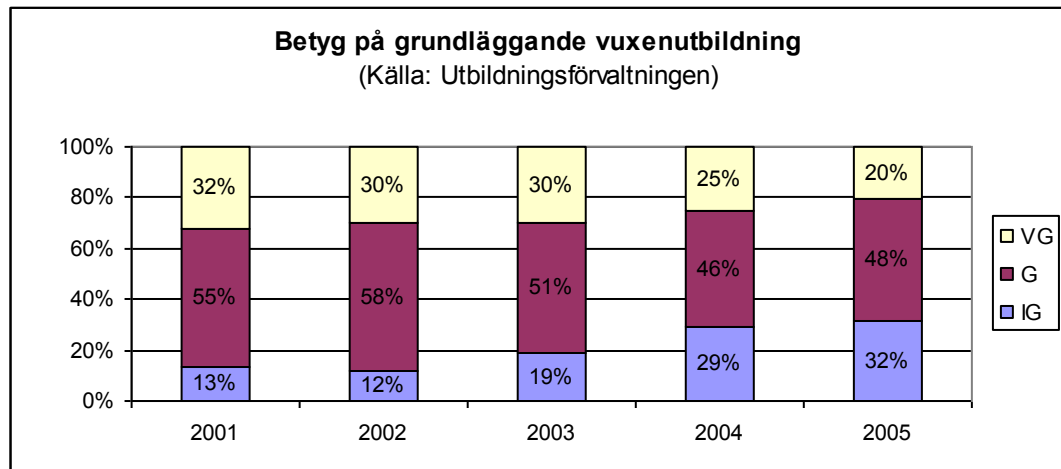
En ny upphandling ska göras under 2007. Inför den ska ett inriktningsärende föreläggas utbildningsnämnden vari specificeras vilka riktlinjer som kommer att gälla för de kommande åren, vilket betalningssystem som ska gälla samt vilka krav som åläggs de kommande anordnarna.

I stadens kvalitetsredovisning för 2005 var ett av förslagen till utvecklingsåtgärder att göra *"en genomlysning och analys av anledningen till ökningen av icke godkända inom komvux samt vad som kan göras för att minska andelen."* (sid. 76). När kommunstyrelsen, och senare (2006-09-04) kommunfullmäktige, godkände kvalitetsredovisningen åtföljdes beslutet av ett uppdrag. *En stadsövergripande utredning ska kartlägga orsakerna till att fler inom vuxenutbildningen får icke godkänt och att det är en hög andel avbrott.* (sid. 2 i KS-beslut 2006-06-14, dnr 322-2275/2006)

Den här utredningen kommer att försöka, i den mån underlag finns, ge svar på ovanstående frågor och uppdrag samt utgöra underlag för förvaltningens inriktningsförslag i samband med en ny upphandling av kommunal vuxenutbildning.

HITTILLS REDOVISADE RESULTAT

I stadens kvalitetsredovisning för 2005 redovisades nedanstående figurer som visar betygen på grundläggande respektive gymnasial vuxenutbildning för de senaste fem åren. Framträdande är då att den negativa utvecklingen varit påtaglig under de senaste två åren.

Viktigt i sammanhanget att komma ihåg är att verksamheten från och med 2003 varit upphandlad. De studerande har haft möjlighet att välja att studera i skolor i stadens egen regi eller hos externa anordnare. Tidigare bedrevs studierna enbart i stadens egna skolor. I samband med upphandlingen gjordes även andra förändringar bl a relaterade till ersättningssystemet till utbildningsanordnarna. Figurerna ovan är det samlade resultatet.

I kommentarerna till figurerna påtalades i kvalitetsredovisningen att andelen IG stadigt ökat och att andelen VG sjunkit på grundläggande nivå. För riket totalt utgjorde IG på gymnasial nivå i snitt 10 procent att jämföra med Stockholms 25 procent. I stadens budget var målet för vuxenutbildningen i Stockholm att 80 procent skall vara godkända.

Under 2004 blev det obligatoriskt med nationella prov även inom vuxenutbildningen. Det är ytterligare ett kvalitetsinstrument för att pröva bedömaröverensstämmelsen. Vuxenutbildningsinspektörens erfarenhet är att överensstämmelsen är god.

Totalt studerade 22 389 individer på komvux (varav 19 895 på gymnasiekurser) under 2005. För 12 027 personer registrerades avbrott. Men av dessa bytte 7 312 kurs, fick betyg under året och avbröt alltså i realiteten inte studierna. Endast 4 715 personer (21 procent) avbröt sina studier helt. Därtill kommer att 18 procent (av totalt drygt 27 000 sökande) aldrig kom till kursstart.

Olika typer av orsaker har framförts. I utbildningsförvaltningens kvalitetsredovisning för 2005 framhålls som en påverkande faktor den sk faktureringsmodellen. Bakgrunden skulle vara att möjligheten att sätta "betygsunderlag saknas" och fortfarande få betalt som fanns före 2003 inte längre finns eftersom ersättning sker efter satta betyg. Andra orsaker skulle vara otillräckliga förkunskaper hos de studerande och att utförda IG-prövningar inte finns med i statistiken. Sociala och ekonomiska problem anges också i form av en stressad studiesituation, för höga ambitioner, språksvårigheter, frånvaro, att inte komma till erbjudet stöd, att vara ovan vid teoretiska studier, att vara intresserad av undervisning men inte av att ta betyg.

Inspektören anger i sin årsrapport för 2005 för svåra kurser, för hög studietakt, svårighet att välja rätt kurs utifrån sina förkunskaper och problem med det svenska språket som troliga orsaker. Inspektören har även påtalat att en stor del av de studerande inte känner till det svenska skolsystemet och därför inte heller förstår hur studierna är tänkta att bedrivas.

FRÅGESTÄLLNINGAR

I samband med att stadens kvalitetsredovisning för 2005 upprättades hölls ett antal analysseminarier med ansvariga inom respektive verksamhetsområde. Vid det seminarium, som hölls angående vuxenutbildningen, diskuterades den negativa betygsutvecklingen och dess tänkbara orsaker och vilka åtgärder som skulle kunna sättas in. Från seminariet fångades följande synpunkter upp:

- De studerande har sämre på fötter idag. Undervisningen är inte alltid anpassad till deras nivåer
- Tidsfaktorn, i vissa fall kan det bli så att individer ska hämta in 4-9 år på 17 veckor
- Behov av att de individuella studieplanerna bli tydligare
- Om målgruppen förändras behöver lärarnas arbetssätt förändras
- "Paket" ger färre avhopp
- Vuxenutbildningen tenderar att bli ett extra gymnasieår.

Följande frågor väcktes vid seminariet

- Hur ser målgruppen ut som söker till komvux idag?
- Hur stor andel läser upp sina gamla gymnasiebetyg
- Hur ser bedömaröverensstämmelsen mellan gymnasiet och komvux ut?
- Skulle en utökad satsning på studie- och yrkesvägledning ge bättre och snabbare resultat?
- Hur stor roll spelar studieekonomin?
- Hur stor roll spelar betalningssystemet till anordnarna?

Utredningens upplägg och innehåll

Utredningen försöker besvara eller belysa de frågor som är möjliga att få svar på utifrån det statistikunderlag staden har tillgång till. Först ges en bild av vuxenutbildningens relativt sett korta men växlande historia, som i stort sett har sin bakgrund i politiska ställningstaganden. Därefter behandlas olika anförda orsaker till avbrotten och den negativa betygsutvecklingen:

- Målgruppens sammansättning
- Bedömaröverensstämmelse
- Avbrott
- Testverksamhet
- Kortare kursers inverkan på betyget
- Distansutbildningars inverkan på betygen
- Språksvårigheter
- Rekryteringsbidragets inverkan
- Studieekonomins betydelse
- Betalningssystemets betydelse

Utredningen avslutas med en sammanfattning och mynnar slutligen ut i en konsekvensanalys och förslag till åtgärder att gå vidare med.

Utredningen är framtagen av utbildningsförvaltningens stabsenhet i samarbete med andra enheter, avdelningar och nyckelpersoner inom området vuxenutbildning. Det sifferunderlag som används är hämtat från stadens datasystem Hanna och från Skolverket. Intervjuer och förfrågningar har gjorts med personer som varit ansvariga för eller arbetat med vuxenutbildningsfrågor.

Historik

Komvux historia är jämfört med andra skolformer kort men varierad. En del som kan bidra till synen på och respekten för vuxenutbildningen kan finnas i dess historia. Det kan därför vara av intresse att mycket kort göra en tillbakablick. Merparten av det historiska materialet är hämtat från *Vuxenpedagogik i Sverige* (SOU 1997:120) och *Från Kunskapslyftet till en strategi för livslångt lärande* (SOU1999:141).

Vid 1930-talet fanns en svagt utbyggd kompetensgivande vuxenutbildning i form av korrespondensstudier. 1947 lade en reform om folkhögskolor och studieförbund grunden till en folkutbildningstradition. Kompletteringsgymnasier hade till övervägande del drivits av studieförbunden fram till slutet av 1950-talet då en del kommuner tog initiativ till att **ta** över verksamheten via Statens kompletteringsgymnasium.

Den genomgripande demokratisering av utbildningsväsendet som ägde rum under 1950- och 1960-talen uttrycktes som "allas lika rätt till utbildning oavsett social bakgrund, kön och bostadsort. Syftet var att tillfredsställa ett uttalat utbildningsbehov hos en studiebegåvad grupp, den så kallade begåvningsreserven. Den rådande föreställningen var att arbetsmarknadens utveckling och snabba förändring krävde satsning på gymnasial

vuxenutbildning.” En yrkesutbildningsutredning och en gymnasieutredning tillsattes, som ledde fram till 1967 års reform och inrättandet av en kommunal vuxenutbildning.

Gymnasieutredningen föreslog att kommunerna skulle vara huvudmän för den kompetensgivande utbildningen. Det skulle underlätta samordningen med ungdomsutbildningen. Lärarna skulle kunna få sin tjänstgöring förlagd såväl till ungdomsgymnasiet som vid vuxengymnasiet. ”Man utgick ifrån att det förhållningssätt till undervisning som var gångbart inom ungdomsskolan skulle passa också inom den nya vuxenutbildningen, dvs. att det egentligen inte var någon skillnad mellan att undervisa vuxna eller barn och ungdomar” (Höghielm 1985). Gymnasieutredningen framhöll dock att de lärare som skulle undervisa vuxna måste få en god vuxenpedagogisk utbildning.

Skolöverstyrelsen var skeptisk och varnade för att vuxenpedagogiken inte skulle bli annat än de traditionella metoderna inom ungdomsutbildningen. Trots det var det Gymnasieutredningens förslag som kom att bli styrande när den kommunala vuxenutbildningen inrättades i och med 1967 års reform. I och med den kom vuxenutbildningen att utgöra ett särskilt policyområde med särskilda administrativa enheter såväl inom utbildningsdepartementet som inom Skolöverstyrelsen. Här samlades planeringen under tre huvudområden, folkbildning, kommunal vuxenutbildning och arbetsmarknadsutbildning.

Under första delen av 1970-talet skedde en fokusförändring från begåvningsreserv till resurssvaga grupper i samhället. 1975 inrättades en fast organisation för uppsökande verksamhet, särskilda vuxenutbildningsstöd och en kraftig utbyggnad av studieförbundens cirkelverksamhet. Genom inrättande av ett särskilt vuxenutbildningsstöd skapades förbättrade möjligheter för korttidsutbildade att bedriva kompetensinriktad vuxenutbildning på heltid. Reformen var avsedd att vara början till ett åtgärds paket, som skulle byggas upp på sikt. Men kom, bl.a. av finansiella skäl, snarast att utgöra höjdpunkten av en fördelningspolitisk strävan.

Åttiotalets utbildningspolitik formades i hög grad av det försämrade statsfinansiella läget. Det ledde till ökade krav på effektivisering inom vuxenutbildningsområdet och bättre samplanering mellan kompetensgivande vuxenutbildning och gymnasieskola. En av huvudprinciperna i 80-talets återkommande utbildningsstrategi blev att skapa en samlad policystrategi för hela utbildningsområdet. Arbetsmarknadsutbildningen bröts ut ur Skolöverstyrelsen och fördes till Arbetsmarknadsverket. Under åttiotalets svåra statsfinansiella läge stadfästes uppdragsutbildningen och AMU blev uppdragsmyndighet 1986. En tillfälligt inrättad s.k. förnyelsefond skapades. Den var avsedd för utbildning av företagens anställda och för forskning och utvecklingsarbete. Med ökad vikt vid personalutbildning visade sig allt mer växande klyftor mellan dem som fick och dem som stod utanför.

1991 års utbildningsreform var ett svar på de allt ökande styrnings- och samordningsproblemen och resulterade i en grundläggande omstrukturering av

vuxenutbildningsfältet. I stället för direktstyrning skulle statens mål uppnås genom målstyrning, kopplad till en utbyggd utvärdering. Det var mer ett sätt att anpassa Komvux till den stora och övergripande förändringen av skolans styrning men saknade spår av aktiviteter vad gäller pedagogisk förnyelse. Under 1990-talet fortsatte utvecklingen mot en allt otydligare vuxenutbildningspolitik och medan den samhällsfinansierade vuxenutbildningen stagnerade, skedde en dramatisk ökning av vuxenutbildning anordnad av arbetsgivare.

Kunskapslyftet startade med att en parlamentarisk kommitté tillsattes 1995 för att utreda målen för ett framtida nationellt vuxenutbildningsprojekt. Riksdagen beslöt att genomföra en särskild satsning på vuxenutbildning under fem år, från 1997 till år 2002. Den 1 mars 1996 lade kommittén fram sitt första delbetänkande. Strategin vilar på tre hörnpelare, ungdomsutbildning, kunskapslyft för vuxna och livslångt lärande. Satsningen skulle också bidra till att utveckla nya former för att möta vuxnas utbildningsbehov i framtiden och därmed efter femårsperioden kunna resultera i en reformerad vuxenutbildning. Mellan 1997 och 2002 fick ungefär 800 000 vuxna möjligheter att bygga på sina kunskaper inom ramen för det s.k. Kunskapslyftet. Kunskapslyftet hade fyra viktiga perspektiv – förnyelse av arbetsmarknads- och utbildningspolitiken, rättvisare fördelning och ökad tillväxt.

Det finns grupper som inte nåddes av Kunskapslyftet och som även fortsatt är svåra att rekrytera till vuxenstudier, exempelvis personer med funktionshinder och de med kortast utbildning. För att nå de grupperna infördes ett rekryteringsbidrag till vuxenstuderande den 1 januari 2003. Kommunerna ska använda rekryteringsbidraget för att motivera studieovana vuxna till studier. Totalt studerade 21 000 personer med rekryteringsbidrag under 2003.

Sedan Kunskapslyftet avslutats, och volymerna sjunkit till drygt hälften sedan de 1998 var som mest, har också omställningen tappat fart. Kommunerna har återgått till vad de uppfattar vara deras kärnverksamhet inom vuxenutbildningen: att tillhandahålla teoretiska kurser för dem som måste komplettera sin utbildning i syftet att gå vidare till annan utbildning.

Men arbetslivets arbetskraftsförsörjning kan inte enbart tillgodoses av en väl utbyggd högskola. Många branscher skriker efter välutbildad arbetskraft på gymnasial eller annan eftergymnasial nivå. Det är också angeläget att stärka alternativen för dem som inte studerar på högskolan.

TILLBAKABLICK PÅ UTVECKLINGEN I STOCKHOLM

Före 1967, då den kommunala vuxenutbildningen inrättades, fanns skolor i staden som drevs i annan regi t ex av TBV och Kursverksamheten. Komvux anordnades vid i huvudsak sex kommunala skolor; Enskede läroverk (från och med hösten 1972 Gullmarsplans vuxengymnasium), Norra Latins vuxengymnasium, Norra Reals vuxengymnasium, Sveaplan's vuxengymnasium, Åsö vuxengymnasium och Östermalms vuxengymnasium.

Betygssnittet inom vuxenutbildningen var mycket högt. De studerande hoppade av om de befarade att inte bli godkända på kursen, eftersom de kunde gå om den obegränsat antal gånger. Komvux satte sina egna terminstider, men när ledigheten mellan terminerna blev så lång att vuxenutbildningsstödet inte betalades ut framtogs rektor sin delegation att bestämma tiderna själv.

Skolöverstyrelsen betalade ut ersättning på rekvisition, efter antal bedrivna utbildningstimmar som tilldelats kommunen, och beviljade ett schablonbidrag för att bl.a. avlöna studie- och yrkesvägledare. I slutet av 1960-talet inrättades en informationscentral. Centralen hade ett intagningskansli och studie- och yrkesvägledare till de teoretiska kurserna. 1980 inrättades elevregistreringssystemet Svea, som registrerade intagna studerande samt påbörjade och avslutade kurser. Det fanns ett måttillfälle av studerande per höst respektive vår.

Under 1970 - 80 talen fanns i Stockholm ett vuxenutbildningsråd, som bestod av politiker samt representanter från några skolor respektive studieförbund. Det skulle diskutera övergripande frågor och gränsdragningen mellan studieförbund och komvux. Rådet hade ett arbetsutskott som beslutade om intagningen till utbildningar. Utskottet ersattes senare av en intagningsdelegation. Till följd av ett svagt politiskt intresse lades intagningsdelegationen så småningom ner.

Efter beslutet om nedläggning av Gullmarsplans vuxengymnasium 1993 anordnades komvux vid tre vuxengymnasier, tio gymnasieskolor "med luft i systemet" och en grundskola. I samband med att Kunskapslyftet startade ökade antalet utbildningsanordnare och därmed även variationsrikedomen av kurser. Ett Centrum för studieinformation inrättades dit vuxna kunde gå för att få information och studievägledning inför sina kommande studier.

Behovet av studieinformation kvarstod efter Kunskapslyftets upphörande. Till det kom ett starkt behov av att centralisera intagningen till all vuxenutbildning. Tidigare hade varje skola skött sin intagning, vilket fick till följd att de sökande lämnade sina ansökningar till flera skolor och det var svårt för staden att överblicka intresset för olika utbildningar. 2002 startade Vuxenutbildningscentrum (och Centrum för studieinformation lades ner) med uppgift att svara för studie- och yrkesvägledning, intagning till all vuxenutbildning, exklusive särvox, och avrop av upphandlade kurser samt myndighetsutövning gentemot de upphandlade externa utbildningsanordnarna. Intagning till kurserna sker fem gånger per år. Tidigare ersattes skolorna genom elevmätningar två gånger per år, men i och med att verksamheten upphandlades 2003 infördes ett betalningssystem som grundar sig på utförda prestationer i form av satta betyg. Systemet gäller lika för upphandlad som för egen regi.

Utredningens resultat

MÅLGRUPPEN SOM SÖKER TILL KOMVUX IDAG?

Åldersfördelningen på studieaktiverade studerande, kvinnor och män, 2005.

Åldersperiod	K	M	Totalt
17-19 år	132	84	216
20-24 år	3736	2664	6400
25-29 år	2911	1716	4627
30-34 år	2369	1230	3599
35-39 år	1851	854	2705
40-44 år	1402	675	2077
45-49 år	885	414	1299
50-54 år	506	241	747
55-59 år	270	124	394
60-64 år	143	86	229
65-69 år	52	24	76
70-74 år	29	10	39
75-79 år	5	4	9
>79 år	1	5	6
Totalt	14 292	8 131	22 423

Totalt var drygt 22 000 individer studieaktiva under 2005. Men alla fick inte betyg. Tabellen innehåller även de som gjort avbrott. Som framgår var den avgjort största gruppen personer mellan 20 och 24 år. Det är inte tillåtet att gå på komvux innan man fyllt 20 år med undantag för dem som redan avslutat gymnasiet. Det innebär att gruppen 17 till 19 år främst är personer som är inskrivna på ungdomsgymnasiet men läser vissa kurser på komvux. De över 60 år (359 personer) kan betraktas som hobbystuderande och skulle förmodligen lika gärna ha kunnat gå vid något studieförbund, men måste då erlägga en avgift. Hur det är med åldersgrupperna 50 till 59 år är lite osäkert, men de rymmer förmodligen också en hel del hobbystuderande

Brukarundersökningar riktade till de vuxenstuderande i Stockholm genomfördes åren 2003 och 2005. Där tillfrågades de studerande om de förvärvsarbetar, om de studerar på hel- eller deltid och hur lång deras sammanlagda studietid är. 2005 svarade närmare 2 000 personer på enkäten, varav 54 procent uppgav att de studerar på heltid. Motsvarande siffra 2003 var 42 procent. En tredjedel av de heltidsstuderande var förvärvsarbetande liksom 70 procent av de deltidsstuderande. Drygt 40 procent läste sammanlagt upp till 6 månader och 35 procent ett år eller längre. I 2003 års undersökning var resultatet detsamma med undantaget att fem procent fler studerade ett år eller längre.

BEDÖMARÖVERENSSTÄMMELSE MELLAN EGEN OCH EXTERN VERKSAMHET

Förvaltningen genomförde under 2005 en genomgång av 2004 års resultat när det gäller satta betyg på grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. Bakgrunden till genomgången var att undersöka om det råder bedömaröverensstämmelse mellan den egna och den externa regin. Ända sedan Kunskapslyftets tid har tveksamheter framförts, framför allt från den egna regins sida. De externa misstänktes sätta högre betyg och hålla en lägre kvalitet.

Förvaltningens inspektör för vuxenutbildning och en biträdande rektor vid Vuxenutbildningscentrum gick igenom samtliga satta betyg av samtliga anordnare under 2004 och jämförde dem med varandra. Tabellen nedan visar hur resultatet fördelar sig.

Satta betyg grundläggande (Gr) och gymnasial (Gy) vuxenutbildning 2004 (antal + %)

	IG	G	VG	MVG
Gr, Egen regi	339 25 %	620 46 %	378 28 %	
Gr, Extern	270 35 %	350 46 %	146 19 %	
Gr, Totalt	609 28 %	970 46 %	524 25 %	
Gy, Egen regi	5 984 24 %	6 845 27 %	7 240 29 %	5 134 20 %
Gy, Extern	4 526 20 %	6 598 28 %	6 980 30 %	5 235 22 %
Gy, Totalt	10 510 22 %	13 443 28 %	14 220 29 %	10 369 21 %

Tabellen visar att stadens egen regi har fler kursdeltagare på grundläggande nivå medan deltagandet är mer jämt fördelat på gymnasial nivå.

På grundläggande nivå satte de externa anordnarna fler IG och färre VG än den egna regin.

På gymnasial nivå satte den egna regin något fler IG än de externa anordnarna. I övrigt var det marginella skillnader.

En slutsats som kan dras av undersökningen är att det inte finns fog för misstanken att de externa anordnarna sätter ”snällare betyg” än den egna regin. Utredarna konstaterade att betygen är seriöst satta av alla involverade parter. Före 2002 redovisades många kursresultat som ”betygsunderlag saknas”. Detta hade nästan helt försvunnit 2004, dels på grund av betalningssystemet, dels på grund av att de studerande med nuvarande system har rätt till IG-prövning. Ett antagande som kan göras är att studiestödssystemet gör det omöjligt för en studerande att hoppa av trots att det är tydligt att han eller hon inte

kommer att bli godkänd. Stödet betalas bara ut så länge man bedriver studierna. Ovanstående siffror kan indikera att för en del av de vuxenstuderande är studierna en form av försörjning.

AVBROTT

Att tolka de avbrott som görs inför och under vuxenstudierna är komplicerat. En person kan anmäla sig till flera kurser men inte fullfölja alla. En individ kan alltså göra avbrott från några av de valda kurserna och ta betyg på andra.

I nuvarande flexibla och öppna system är en av fördelarna möjligheten att göra kursbyten, alltså hoppa av en eller flera kurser och välja en annan. Men en konsekvens i statistiken är att dessa byten kan avläsas som ett ökande antal avbrott, eftersom man avbryter en kurs för att gå till en annan.

Nedanstående tabell försöker åskådliggöra hur avbrotten på grundläggande och gymnasial vuxenutbildning fördelade sig under 2004. Till dem som gjort avbrott räknas alla som någon gång deltagit i kursen och därefter gjort avbrott. Utöver dessa finns en stor andel som sökt och antagits till kurser men aldrig kommit till kursstart.

Avbrott på grundläggande och gymnasial vuxenutbildning 2004 (antal + %)

	Antal kurs- avbrott	Antal avbr. individer	Antal avbr. med betyg	Antagna till kurs kom ej	Antal kom ej, individer
Gy + grundl.	29 085	9 804	5 788	13 466	4 397
Grundläggande					
Egen regi	6 142 82 %				
Extern regi	1 382 64 %				
Totalt	7 524 78 %				
Gymnasial					
Egen regi	14 951 37 %				
Extern regi	6 610 22 %				
Totalt	21 561 31 %				

Av ovanstående tabell framgår att 9 804 individer avbröt sina studier vid 29 085 kurser. Men 5 788 av dessa personer fullföljde studierna och tog betyg på någon kurs. Det

innebär att 4 016 personer avbröt sina studier helt, vilket motsvarar 18 procent (samma procenttal som även noterades 2005). Till det kan läggas att 4 039 individer sökt till 13 466 kurser som de aldrig kom till när kursen startade. När de studerande kallas till de kurser de blivit antagna till uppmanas de höra av sig om de inte tänker gå kursen. Enligt uppgift hör många av sig, men dessa registreras inte och därför kan man inte säga hur många som verkligen uteblir utan att avisera det. En förklaring kan vara att många anmäler sig och antas till fler kurser än de sedan kommer till kursstart på. Flest avbrott görs inom den egna regin och den avgjort största delen på grundläggande nivå.

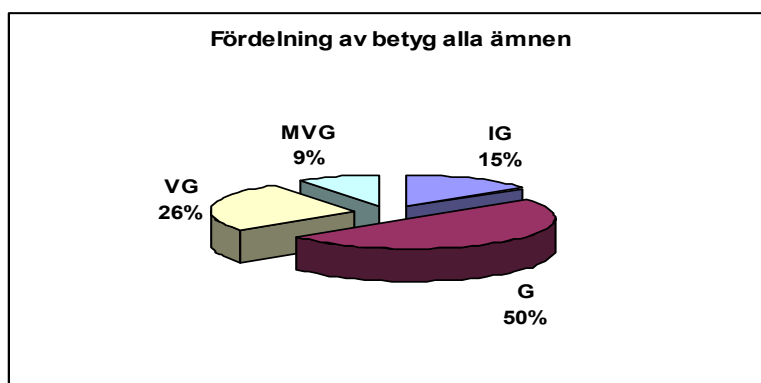
Det finns olika anledningar till att personer avbryter sina studier eller inte alls påbörjar dem. De kan ha fått arbete, kommit in på högskolan, blivit sjuka eller på annat sätt fått förhinder. Men faktum kvarstår att ansökningar behandlats och 13 466 kursantagningar gjorts som inte ledde till kursstart. Hur många av de sökande som också fått studie- och yrkesvägledning inklusive studieplan vet vi inte.

TESTVERKSAMHET

De flesta sökande till vuxenstudier kan själva eller med stöd av studie- och yrkesvägledare välja lämplig kursnivå utifrån tidigare erlagda betyg. Men för de som saknar betyg eller av annan anledning är osäkra på vilken nivå de ska välja på sin kurs finns möjlighet att genomgå en test på Vuxenenheten. Det gäller ämnena svenska som andraspråk, engelska och matematik. Varje år testas mellan 2 500 och 3 000 personer.

Under 2006 följdes resultatet upp på dem som testats under 2005. 1 903 individers resultat följdes upp i förvaltningens datasystem Hanna. 940 personer (49 procent) följde testets rekommendation och tog ett betyg. Av dessa fick 15 procent IG. Resultatet kan jämföras med årets tidigare nämnda genomsnittliga resultat på 28 procent. 247 personer (13 procent) avbröt sina studier och 716 (38 procent) påbörjade eller sökte inte till någon kurs i det ämne de testats. 16 procent av de testade hade inte behörighet eller kunskaper nog att börja på en kurs inom komvux. En gick tillbaka till sfi, andra sökte sig till folkhögskola, en del valde annat ämne än det de testats för och åter andra valde t ex en yrkesutbildning.

Det sammantagna resultatet för de 940 som genomgick rekommenderad kurs och fick ett betyg under 2006 kan åskådliggöras i nedanstående figur.

KORTARE KURSERS INVERKAN PÅ BETYGEN

Att många kurser numera är korta anges ofta som en förklaring till att andelen IG ökar. Tidigare var kurserna i allmänhet längre. För att undersöka om antagandet gäller gjordes en genomgång av antal betyg på kurser kortare och längre än 10 veckor hos samtliga anordnare.

Betygsfördelning på gymnasiala kurser, 2005

Typ av UA	Studielängd	Data	IG	G och högre	Totalt
Egenregi	< 10 v	Antal betyg	2377	5164	7541
		%	32%	68%	100%
	> 10 v	Antal betyg	3405	9469	12874
		%	26%	74%	100%
Totalt antal betyg inom egenregi			5782	14633	20415
% i genomsnitt inom egenregi			28%	72%	100%

Extern	< 10 v	Antal betyg	6077	19443	25520
		%	24%	76%	100%
	> 10 v	Antal betyg	966	3513	4479
		%	22%	78%	100%
Totalt antal betyg inom extern regi			7043	22956	29999
% i genomsnitt inom extern regi			23%	77%	100%

Totalt antal betyg gymnasiala kurser	12825	37589	50414
% i genomsnitt gymnasiala kurser	25%	75%	100%

Av tabellen framgår att det är en något högre andel än genomsnittet som får IG på kurser kortare än 10 veckor. Skillnaden är mer marginell hos de externa anordnarna jämfört med den egna regin.

Betygsfördelning på grundläggande vuxenutbildning, 2005

Typ av UA	Studielängd	Data	IG	G och högre	Totalt
Egenregi	< 10 v	Antal betyg %	318 29%	775 71%	1093 100%
	> 10 v	Antal betyg %	444 32%	939 68%	1383 100%
Antal betyg inom egenregi			762	1714	2476
% i genomsnitt inom egenregi			31%	69%	100%

Extern	< 10 v	Antal betyg %	36 18%	166 82%	202 100%
	> 10 v	Antal betyg %	368 37%	619 63%	987 100%
Antal betyg inom extern regi			404	785	1189
% i genomsnitt inom extern regi			34%	66%	100%

Totalt antal betyg grundläggande vux			1166	2499	3665
% i genomsnitt grundläggande vux			32%	68%	100%

Av tabellen framgår att en något lägre andel får IG på kurser kortare än 10 veckor inom den egna regin. Förhållandet är det omvända för de externa anordnarna, men där är å andra sidan underlaget så litet att det kan vara en tillfällighet.

Sammantaget går det alltså inte säga att kortare kurser ger fler IG och det gäller oavsett anordnare eller utbildningsnivå.

DISTANSUTBILDNINGARS INVERKAN PÅ BETYGEN

Distansutbildningarna blir vanligare och kan förefalla vara ett praktiskt sätt att studera om man har dåligt med tid.

Distansutbildningar fanns 2005 på Åsö vuxengymnasium, ABF, Jensen Education, Lernia, Lärgården, Academedia, NTI-skolan och SweJa. Endast kurser på gymnasial nivå gavs som distansutbildningar.

Fördelningen av betyg på distansutbildningarna uppdelat i allmänna-, kärn- och yrkeskurser

Typ av kurs	Data	IG	G och högre	Totalt
Allm	Antal betyg	1091	1729	2820
	%	39%	61%	100%
Kärn	Antal betyg	679	938	1617
	%	42%	58%	100%
Yrkes	Antal betyg	1508	3220	4728
	%	32%	68%	100%
Totalt antal betyg		3278	5887	9165
% i genomsnitt		36%	64%	100%

Totalt var den genomsnittliga andelen IG på gymnasial nivå 25 procent. Andelen IG på distansutbildningar låg över genomsnittet på samtliga typer av kurser. Att klara av en distanskurs kräver mer av individen än de reguljära kurserna. En tänkbar förklaring till andelen IG på distanskurserna kan vara att de studerande inte tar till sig den informationen.

SPRÅKSVÅRIGHETER – STUDERANDE MED UTLÄNDSK BAKGRUND

En förklaring som ofta framhålls till att andelen IG ökat inom komvux de senaste åren är språksvårigheter hos målgruppen.

Andelen studerande med utländsk bakgrund inom komvux har stadigt ökat. I hela landet ökade den, enligt Skolverkets statistik, från 22,3 procent 2000/01 till 33,1 procent 2004/05. Men i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö uppgick andelen till 52,4 procent. Av förvaltningens egen statistik går individens bakgrund inte att utläsa. Däremot kan man se hur stor andel som läser Svenska som andraspråk, vilket endast de gör som har ett annat modersmål än svenska.

I Stockholm valde 42 procent av de vuxenstuderande Svenska som andraspråk som en av sina kurser under 2005. Siffran indikerar att det är rimligt att anta att Skolverkets uppgift stämmer att drygt 52 procent av de studerande på komvux har utländsk bakgrund. I nedanstående tabell ingår alla studerande som valt Svenska som andraspråk som ett av sina ämnen och som fått ett betyg. Kurser med enbart omdömen ingår alltså inte.

Kurser och betyg, samtliga studerande där svenska som andraspråk utgjort en kurs, 2005

	IG	G	VG	MVG	Totalt	Totalt % IG
Antal kursbetyg	2 951	4 723	2 725	840	11 239	26

Tabellen visar att 26 procent av de studerande som valt bl a Svenska som andraspråk får IG på kurserna. Siffran är marginellt lägre än den för hela gruppen vuxenstuderande och skulle i sin tur innebära att bakgrund i form av annat språk än svenska inte är en förklaring till att den totala andelen IG ökat de senaste åren. Däremot vet vi inte hur stor andel som avbröt studierna.

Resultaten i de brukarundersökningar staden genomförde åren 2003 och 2005 pekar åt samma håll. På frågan om de studerande haft problem att följa undervisningen på grund av bristande kunskaper i svenska svarade 82 procent 2003 att de inte hade några problem. Motsvarande siffra var 80 procent 2005. Endast en procent uppgav båda åren att de hade stora problem. De som hade problem med språket återfanns främst bland dem som läser en kombination av grundläggande och gymnasial utbildning.

FÖRSÖK MED NYA FORMER AV YRKESUTBILDNING FÖR VUXNA

Med medel från Kompetensfonden har stadens vuxenutbildning prövat nya former av utbildningskoncept. Tillsammans med stadsdelarna har på försök yrkesförberedande barnskötar-, butiks-, vård- och charkutbildning genomförts. Målgruppen var arbetslösa personer med försörjningsstöd, som har avslutat eller avbrutit sina sfi-studier på lägst c-nivå. Ca 700 personer deltog i projektets olika utbildningar, som bedrevs av olika utbildningsanordnare. Tidigare har den här målgruppen inte varit behörig till vuxenutbildningen p g a att den inte klarat nationella provet på sfi med minst godkänt betyg.

Sedan försöket avslutats är projektledningens samlade bedömning mycket positiv. Det har varit mycket få, nästan inga avhopp från utbildningarna. Flera faktorer har bidragit till att de studerande både fullföljt utbildningarna och fått minst godkänt betyg på de flesta kurser de läst. Exempel på framgångsfaktorer är:

- Sammanhållna undervisningsgrupper har lett till att de studerande har kunnat hjälpa och stödja varandra i studiearbetet.
- Extra lärresurser har funnits för stöd i svenska.
- Ett nära samarbete mellan stadsdelens personal inom försörjningsstöd och skolans ledning och lärare har bidragit till att förebygga eventuella avhopp.
- De speciella yrkesinriktningarna har skapat motivation och förhoppningar om att få ett arbete efter avslutade studier.
- Rekryteringsbidraget möjliggjorde för tidigare arbetslösa personer med försörjningsstöd att bli självförsörjande studerande, vilket bidrog till att de fullföljde sina studier.
- Ca en tredjedel av de studerande gick vidare till fortsatta studier för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden.

REKRYTERINGSBIDRAGETS INVERKAN

Med början 2003 infördes ett rekryteringsbidrag för vuxna med kort utbildning. De hade möjlighet att studera under maximalt 50 veckor. De som i första hand fått bidraget är de som har lägst utbildning och störst behov av studier. Individen söker bidraget och

studierna hos stadens studie- och yrkesvägledare, som tillstyrker eller avslår. Beslut om bidraget fattas av CSN.

Under kalenderåret 2005 studerade 1 963 stockholmare på rekryteringsbidrag. Av dem var 65 procent kvinnor. Det absoluta flertalet hade rekryterats bland arbetslösa och de studerade på heltid. Drygt hälften gick på grundläggande nivå. Totalt uppnådde 68 procent ett godkänt resultat på sina kurser.

Det finns en skillnad i regelverket mellan övriga studerande och de som läser med rekryteringsbidrag. Om en reguljärstuderande får betyget IG påverkar det möjligheten att få fortsatt studiestöd. När en person studerar på rekryteringsbidrag raderas ett eventuellt IG när personen söker vidare studiestöd. Det finns således ingen ekonomisk motivation i att anstränga sig för att få ett godkänt betyg efter avslutade studier. Det visar sig också att en avsevärd mängd studerande med rekryteringsbidrag får IG. Men ingen vet hur stor inverkan studiestödet har. Målgruppen får sitt bidrag med utgångspunkt från att den är svag.

I och med 2007 års budget upphör rekryteringsbidraget och kommer inte att påverka statistiken framöver, men det har med stor sannolikhet påverkat de senaste årens statistik.

STUDIEEKONOMINS BETYDELSE

Många framhåller att studieekonomin har stor betydelse och att den därför bidrar till att avbrotten och andelen IG ökar för de vuxenstuderande. Det faktum att studiestödssystemet förändrades just omkring den tidpunkt då andelen IG börjar skjuta i höjden ger visst fog för misstanken.

I det tidigare studiemedelssystemet krävdes ett mindre åtagande av kurser för att få fullt studiestöd. Detta ändrades den 1 juli 2001 och samtidigt höjdes bidragsdelen. I det gamla CSN-systemet värderades kärnämnen och andra kurser olika, men i det nya har alla samma värde. Enkelt uttryckt har det fört med sig att man sedan 2002 måste läsa en kurs mer per termin för att få ut fullt studiestöd.

Att det blivit mer krävande att klara av vuxenstudierna understryks av svaren i brukarundersökningarna 2002, 2003 och 2005. I 2002 års undersökning uppgav 31 procent att arbetstakten var för hög eller mycket för hög. Motsvarande siffra 2005 var 39 procent. Något anmärkningsvärt är att 42 procent av de svarande uppgav 2002 att undervisningsgrupperna var något eller mycket för stora. Motsvarande siffra sjönk 2005 till 30 procent.

Många studerande upplevde det tufft att som vuxen orka med heltidsstudier på det tidigare studiestödet, och självklart är det ännu svårare nu. Det är alltså inte otänkbart att man inte får godkänt på alla de kurser man tvingats anmäla sig till för att få fullt studiestöd. Eftersom arbetsmarknaden för unga varit svår under ett antal år kan man anta att de som väljer att läsa på komvux är beroende av fullt studiestöd för sin försörjning. Ett antagande

kan vara att en ung person som just lämnat gymnasiet och behöver läsa upp ett eller två ämnen anmäler sig till fler kurser för att få fullt studiestöd. Han eller hon koncentrerar sig dock på de två kurser som måste läsas upp och får IG på de övriga kanske tre – fyra ämnena. Det resultatet påverkar inte möjligheten till fortsatt studiestöd på högskolan.

Från och med den 1 juli 2007 kommer inte möjligheten att konkurrenskomplettera sina gymnasiebetyg att finnas kvar. Det kan medföra att många 20-24-åringar inte kommer att finnas på komvux.

Försörjningsstöd är en alternativ försörjningskälla. Detta kan enligt socialtjänstlagen prövas i varje enskilt fall. Men för att prövas måste personen ha sökt studiestöd och av någon anledning ha nekats det av CSN.

BETALNINGSSYSTEMETS BETYDELSE

Att betalningssystemet skulle vara en av anledningarna till den ökade mängden IG framförs ibland. Utbildningsanordnarna får betalt efter prestation. Med prestation menas ett betyg och innebär att en anordnare inte, som tidigare, kan sätta ”betygsunderlag saknas” och räkna det som en prestation. Motivet för att bara betala för satta betyg var att uppmuntra anordnarna till att anstränga sig att hålla kvar de studerande och stödja dem fram till ett betyg. ”Betygsunderlag saknas” är inte ett betyg och utgör alltså inte underlag för betalning. Kritiska röster mot systemet har framfört att detta medfört att anordnarna frestas att sätta IG när de studerande i verkligheten hoppat av kursen strax före kursslut. Men det finns inget påvisbart underlag för kritiken. Den studerande vet inte att betyget satts eftersom hon inte är kvar hos anordnaren och inte får ut betygsresultatet om hon inte begär det.

Inom den grundläggande nivån har vissa justeringar skett sedan den första upphandlingen då anordnarna fick betalt för 530 poäng, vilket motsvarade samtliga stadier inom den grundläggande undervisningen. Det stod emellertid klart efter det första året att målgruppen redan hade förkunskaper motsvarande låg- och mellanstadienivå (bl a ges en hel del av den undervisningen inom sfi). Därför sänktes utlägget för grundläggande vuxenutbildning till 300 poäng. Med rekryteringsbidragets och Kompetensfondens uppsökande verksamhet har en delvis ny målgrupp kommit till vuxenutbildningen. Ett antagande som kan göras är att poängandelen kanske är för låg för att räcka för att tillgodose de studerandes behov.

Jämfört med Malmö och Göteborg har Stockholm avsevärt mycket färre avbrott på grundläggande nivå men också avsevärt många fler IG på samma nivå. Malmö och Göteborg har ett annat betalningssystem än Stockholm. Det påminner mer om det system Stockholm hade tidigare. I Malmö får anordnarna betalt t o m kursens/terminens slut för varje studerande som är närvarande efter det kursen pågått i tre veckor. Men i Malmös avtal fastställs ett maxantal, vilket gör att ibland när anordnaren för säkerhets skull har tagit in fler studerande än nödvändigt blir denne en förlorare ur betalningssynpunkt. Ibland är förhållandet det motsatta och kommunen blir förlorare. Göteborg använder

samma system med tillägget att för dem som hoppar av efter de tre veckorna görs avdrag från avbrottsdatum.

Sammanfattande slutsats

Genomgången av de ovan redovisade punkterna visar att ingen av dem förefaller vara avgörande för utvecklingen mot fler avbrott och en ökande andel negativa betyg under de tre senaste åren inom vuxenutbildningen. Men viktigt att komma ihåg är att vuxenutbildningen handlades upp 2003 samtidigt som CSN skärpte kraven för att erhålla studiestöd.

Under 2005 studerade totalt 22 389 individer på komvux (varav 19 895 på gymnasiekurser).

4 715 personer (21 procent) avbröt sina studier helt.

Målet för vuxenutbildningen i Stockholm är att 80 procent skall nå betyget godkänd. Det gör bara 72 procent på grundläggande och 78 procent på gymnasial nivå. Cirka 1 000 personer genomgår varje år så kallad IG-prövning och byter därmed ut sitt IG mot ett G. Dessa prövningsresultat ingår inte i statistiken för respektive kurslut. Men eftersom antalet är ungefär detsamma varje år påverkar det inte det totala resultatet.

Förvaltningens genomgång visar att det råder bedömaröverensstämmelse mellan egen och extern regi. Förklaringen till den stora andelen IG ligger inte i språksvårigheter, som är en av de anledningar som framförts. Inte heller antagandet att de numera vanligare korta kurserna skulle resultera i sämre betyg kan bevisas. Och det går inte att finna fog för att betalningssystemet medför att fler får IG i stället för ”betygsunderlag saknas” eller avbrott.

Genomgången visar däremot att distanskurser ger fler IG än reguljära kurser och så kallade kurspaket ger färre avbrott. En starkt bidragande faktor till den ökande andelen IG förefaller studieekonomin utgöra.

Utredningen har enbart kunnat använda statistiskt sifferunderlag och speglar således endast målgruppen. För att komma vidare borde en undersökning göras som speglar undervisningen. De personer som får den ökande andelen IG befinner sig ändå, till skillnad från dem som gör avbrott, i undervisning och kan liksom deras lärare alltså intervjuas. Flera undersökningar har under åren försökt kartlägga orsakerna till varför studerande avbryter sina studier, men aldrig kommit fram till andra resultat än de naturliga; fått arbete, blivit sjuk, kommit in på högskolan etc. En kvarstående fråga är om resultaten skulle bli bättre om man i högre grad använde verktyg som testning och validering. En annan fråga är även i hur hög grad de studerande faktiskt har tagit till sig informationen om svårigheter som kan höra samman med vuxenstudier samt om de har kunskap om det svenska skolsystemet.

Konsekvensanalys och förslag

Efter det att utredningens resultat ställts samman genomfördes ett seminarium med nyckelpersoner inom verksamhetsområdet. Det följande grundar sig på den analys seminariet kom fram till. Utgångspunkter för diskussionerna har varit vuxenutbildningens uppdrag enligt förordning och läroplan. Kommunen skall tillhandahålla grundläggande vuxenutbildning för de innevånare som saknar sådan utbildning. I den mån kommunen tillhandahåller gymnasial vuxenutbildning skall den ges till dem som är längst ifrån målet och störst behov. Staden har dessutom en gymnasiegaranti som säger att de som saknar svensk gymnasieutbildning och är i behov av sådan skall beredas plats inom den kommunala vuxenutbildningen.

Avgränsa målgruppen för gymnasiala vuxenstudier

Det är målgruppen för grundläggande vuxenutbildning som har svårast att nå godkänt resultat på sina studier. Mot bakgrund av förordningen, begränsade resurser för vuxenutbildning och de studieresultat som hittills uppnåtts är det naturligt att föreslå att den grundläggande utbildningen prioriteras. Om kommunen avgränsar målgruppen till att omfatta de som är i störst behov av studier skulle ett antal platser frigöras som idag utnyttjas av vad som kan förmodas vara mer hobbystuderande och de medlen överförs till den grundläggande nivån. En lämplig och logisk avgränsning skulle vara att följa samma åldersgränser som rätten till studiemedel gör.

Det innebär att kommunen i sina urvalskriterier skulle avgränsa målgruppen för vuxenstudier till åldersgrupperna 20 till 55 år, förslagsvis redan från period 4 hösten 2007.

Introduktion om det svenska skolsystemet på c-nivå på sfi samt på grundläggande nivå på komvux

Det har från olika håll framkommit att de som befinner sig längst ifrån det svenska skolsystemet eller inte gått i det särskilt länge också är de som har minst kunskaper om hur det fungerar. Att inte känna till skolsystemet innebär att man inte heller förstår de bakomliggande tankarna, t ex att det inte ger resultat genom att man enbart sitter med på lektionerna utan att det bygger på att ju längre upp i systemet man kommer desto mer självdisciplin och egna studieinsatser krävs. Känner man inte till systemet vet man inte heller vilken information man saknar.

Ett sätt att komma tillrätta med denna väsentliga byggsten på vägen mot effektiva vuxenstudier skulle vara att lägga in en introduktion i det svenska skolsystemet under den senare delen av sfi-studierna, t ex på c-nivån. Motsvarande introduktion skulle även ingå som en del i undervisningen på grundläggande komvux-nivå.

Information, vägledning, test, validering

Vuxenutbildningen har en egen hemsida (www.stockholm.se/vuxkatalogen). Där kan man göra sin ansökan till vuxenstudier och intresserade kan hämta information om kurser,

utbildningsanordnare, schemaläggning och annan information kring vuxenutbildningen i Stockholm etc.

Ett icke uttalat resultat av utredningen är att en stor del av dem som antagits till vuxenstudier inte tagit till sig denna information. Många kommer inte till kursstart, hoppar av eller misslyckas med sina studier. Frågan är om de förstått den information som finns att få eller om kommunen är så angelägen att rekrytera studerande till vuxenstudier att det blir överordnat informationen om vad som krävs av individen för att klara av studierna. Kanske marknadsförs studierna som mer lättvindiga än vad de är.

De redskap kommunen har till sitt förfogande för att underlätta information och vägledning är att testa individen för att se om språkkunskaper eller övriga förkunskaper är tillräckliga för den tänkta kursen, att lägga ut realistiska scheman över vad som krävs såväl av undervisning som av egna självstudier. Det system som redan finns kan ses över och kompletteras och stramas upp så att informationen motsvarar vad den studerande bör veta innan han anmäler sig till studier, t ex att en kurs kan vara schemalagd till 8 timmar i veckan men därutöver förutsätts individen kunna lägga minst 10 timmars egna studier för att klara kursen. Detta göra att enbart de mycket rutinerade kan klarar många kurser. För andra är det ganska orimligt att anmäla sig till för många kurser om det ska bli någon tid över för ett vanligt liv. Vidare bör det poängteras att alla alltid kan genomgå särskild prövning om de har kunskaperna men inte betyget. Ett verktyg är också att låta den sökande svara på några korta frågor om sina möjligheter att lägga ner den tid som krävs samt ett kortare språktest. Det bör ske i första hand för den studerandes egen skull då frågorna ger en realistisk bild av vad som blir verklighet om man antas till studierna (t ex på distansstudier). Först därefter skall det vara möjligt att sända iväg sin ansökningsblankett. Dessa och ett antal närliggande förslag bör utredas och inarbetas i det nuvarande systemet.

Ett ytterligare verktyg är att alla studerande genomgår en nivåtest hos den anordnare de valt i anslutning till att de ska påbörja studierna. Då kan det uppenbaras att individen kanske valt för låg eller för hög kursnivå men också att denne har tidigare kunskaper som kan valideras bort och individen kan koncentrera sig på de moment som de är av störst behov av.

Översyn av den grundläggande utbildningen och anpassning till målgruppen

Kommunens åtagande är i första hand att tillhandhålla utbildning för dem som saknar grundläggande utbildning och därefter gymnasial utbildning till dem som är i störst behov av sådan. Utredningen visar att just den kortutbildade gruppen är den som lyckas sämst med sina studier. Den bakomliggande orsaken är säkert ett antal samverkande faktorer. Allt tyder på att staden genom att se över och anpassa undervisningen så att den fungerar för målgruppen skulle vinna att fler snabbare kommer igenom systemet och kan finna en plats på arbetsmarknaden eller i vidare studier.

En genomgång bör göras av hur anordnarna lägger ut timmarna på den grundläggande nivån, undersöka hur systemet med kontinuerligt intag påverkar undervisningen, tillsammans med anordnarna ta fram metoder och modeller för bättre vuxenanpassade studieformer etc. En förutsättningslös och prestigelös undersökning bör göras av den grundläggande vuxenutbildningen. Kanske måste större resurser tillföras den grundläggande nivån på den gymnasialas bekostnad för att undvika att många blir kvar på den lägre nivån alltför länge.

Kanske ska större satsningar läggas på att kombinera svenskundervisning på den lägre nivån och yrkesutbildning på den högre, vilket visat sig framgångsrikt och medfört att individerna fortare kommer i arbete. Erfarenheten har visat att språkstöd under yrkesutbildningen gett bättre resultat än att invänta att individerna först klarar sfi-nivån. En utvidgning av yrkeskurser bör testas t ex hantverksyrken, inte bara inom de traditionella bristyrkena.